

Forum Artis ry

Asia: VNS 6/2020 vp Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle - Suomen kestävä kasvun ohjelma

Asiantuntijalausunto

Valtakunnallisten taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö Forum Artis ry kiittää mahdollisuudesta tulla asiassa kuulluksi ja esittää ohessa joitakin huiomioita selonteosta.

Kulttuuri ja taide puuttuvat suunnitelmasta käytännössä kokonaan. Sivulla 38 todetaan, että luovat alat ovat kärsineet koronasta eniten, mutta tästä huolimatta ne eivät saa lainkaan huomiota tai konkreettisia toimenpide-ehdotuksia osakseen, puhumattakaan siitä, että ne nostettaisiin painopistealueeksi. Sana ”taide” esiintyy dokumentissa vain kahden järjestön nimessä ja ”kulttuurikin” on mukana lähinnä erilaisissa listauksissa. Ilmiö on huolestuttava, koska luovat alat ovat suuri ja ennen kaikkea kasvava talouden sektori ja tulevaisuuden ala. Ne ovat monilta osin immateriaalista sisällöntuotantoa ja sikäli aivan digitalisoitumisen ytimessä. Luovat alat kaipaavat myös huomattavasti nykyistä enemmän vientitukea. Maassamme on paljon kansainvälisiä taiteilijoita, jotka ovat nostaneet Suomen muun maailman tietoisuuteen, mutta heidän tukemisensa tai arvostuksensa ei käy suunnitelmasta mitenkään esiin. On syytä korostaa myös kulttuurin laitosten ja tekijöiden merkitystä maakuntien elävänä pitämisen kannalta.

Suunnitelman tavoitteet ovat kovin suuria ja kaukaiseen tulevaisuuteen painottuvia. Pääpaino pitäisi nyt olla lähellä eli koronan aiheuttamien vakavien vahinkojen korjaamisessa. Paitsi kulttuuriala, myös koulutussektori on etäkäytäntöjen takia lamassa ja tekemisen motivaatio on kärsinyt. Moni pieni ja keskisuuri yritys on hädin tuskin hengissä. Olisi lähdeittävä siitä, että korjataan ensin vahingot ja nostetaan luova ala, koulutussektori ja pienyritykset jaloilleen, ja tämän jälkeen lähdetään rakentamaan uutta kestävä kehityksen periaatteita noudattaen.

Dokumentissa esiintyvät käsitteet ovat hyvin abstrakteja. Puhutaan ympäristöistä ja struktuureista, jotka luodaan rahoituksen avulla. Missä ovat tekijät ja toimijat? Jos opetuspaikkoja lisätään, pitää lisätä myös opettajia. Jos rakenteita laajennetaan ja toimintoja digitalisoidaan, pitää palkata lisää asiantuntijoita ja alan ammattilaisia.

Digitalisaatio nähdään helppona ratkaisuna kaikkiin ongelmiin. Sitä se ei välttämättä ole, varsinkaan jos Suomi pyrkii koronan aiheuttaman tuhon ja laman alta nousemaan Feenikslinnun vauhdilla maailman digitalisoinnin kärkeen, kuten luonnoksessa esitetään. Hankinnat on syytä tehdä huolella ja harkiten, jottei kiireellä ostettaisi Apotin kaltaisia huonosti toimivia järjestelmiä, joista ei sitten päästä eroon. Digitalisaatio ei saa lisätä byrokratiaa, sitä on jo nyt kylliksi. Täytyisi myös selvittää, pystytäänkö digitalisaation ja komponenttien vaatima suuri sähkön tarve korvaamaan uusiutuvilla energiamuodoilla. Digitaaliset toiminnot eivät tällä hetkellä pienennä hiilijalanjälkeä siinä määrin kuin olisi toivottavaa.

Helsingissä 25.1.2021

Forum Artis